

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

16 februarie 2012 *

„Societatea informațională — Drept de autor — Internet — Furnizor de servicii de stocare — Prelucrarea informațiilor stocate pe o platformă de rețea socială online — Instituirea unui sistem de filtrare a acestor informații pentru a împiedica schimbul de fișiere care aduc atingere drepturilor de autor — Absența unei obligații generale de supraveghere a informațiilor stocate”

În cauza C-360/10,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 267 TFUE de președintele rechtbank van eerste aanleg te Brussel (Belgia), prin decizia din 28 iunie 2010, primită de Curte la 19 iulie 2010, în procedura

Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (SABAM)

împotriva

Netlog NV,

CURTEA (Camera a treia),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte de cameră, domnul J. Malenovský (raportor), doamna R. Silva de Lapuerta, domnii G. Arestis și D. Šváby, judecători,

avocat general: domnul P. Cruz Villalón,

grefier: doamna M. Ferreira, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 7 iulie 2011,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (SABAM), de B. Michaux, de F. de Visscher și de F. Brison, advocaten;
- pentru Netlog NV, de P. Van Eecke, advocaat;
- pentru guvernul belgian, de domnii T. Materne și J.-C. Halleux, în calitate de agenți;

* Limba de procedură: olandeza.

- pentru guvernul italian, de doamna G. Palmieri, în calitate de agent, asistată de domnul S. Fiorentino, avvocato dello Stato;
- pentru guvernul olandez, de doamna C. Wissels, în calitate de agent;
- pentru guvernul Regatului Unit, de domnul S. Ossowski, în calitate de agent;
- pentru Comisia Europeană, de domnul A. Nijenhuis și de doamna J. Samnadda, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,
pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea directivelor:
 - 2000/31/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 8 iunie 2000 privind anumite aspecte juridice ale serviciilor societății informaționale, în special ale comerțului electronic, pe piața internă („Directiva privind comerțul electronic”) (JO L 178, p. 1, Ediție specială, 13/vol. 29, p. 257);
 - 2001/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională (JO L 167, p. 10, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 230);
 - 2004/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală (JO L 157, p. 45, Ediție specială, 17/vol. 2, p. 56, rectificare în JO L 195, p. 16, și JO 2007, L 204, p. 27);
 - 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date (JO L 281, p. 31, Ediție specială, 13/vol. 17, p. 10) și
 - 2002/58/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 iulie 2002 privind prelucrarea datelor personale și protejarea confidențialității în sectorul comunicațiilor publice (Directiva asupra confidențialității și comunicațiilor electronice) (JO L 201, p. 37, Ediție specială, 13/vol. 36, p. 63).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (SABAM) (denumită în continuare „SABAM”), pe de o parte, și Netlog NV (denumită în continuare „Netlog”), un administrator al unei platforme de rețea socială online, pe de altă parte, cu privire la obligația acesteia din urmă de instituire a unui sistem de filtrare a informațiilor stocate pe platforma sa pentru a împiedica punerea la dispoziție de fișiere care aduc atingere drepturilor de autor.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Directiva 2000/31

3 Potrivit considerentelor (45), (47) și (48) ale Directivei 2000/31:

„(45) Limitările răspunderii furnizorilor de servicii intermediare prevăzute în prezenta directivă nu aduc atingere posibilității de a se interveni cu acțiuni în încetare de diferite tipuri. Aceste acțiuni în încetare pot lua în special forma unor hotărâri ale instanțelor judecătorești sau ale autorităților administrative care impun încetarea oricărei încălcări sau prevenirea acesteia, inclusiv prin înlăturarea informațiilor ilicite sau blocarea accesului la acestea.

[...]

(47) Statele membre nu pot impune furnizorilor de servicii obligația de supraveghere decât în legătură cu obligațiile cu caracter general. Aceasta nu privește obligațiile de supraveghere aplicabile într-un caz specific și, mai ales, nu afectează deciziile autorităților naționale luate în conformitate cu legislația internă.

(48) Prezenta directivă nu aduce atingere în niciun mod posibilității statelor membre de a cere furnizorilor de servicii care dețin informații furnizate de destinatarii serviciilor lor să acționeze cu precauțiile care sunt de așteptat în mod rezonabil din partea lor și care sunt definite de legislația internă în scopul de a depista și a preveni anumite tipuri de activități ilicite.”

4 Articolul 14 din Directiva 2000/31, intitulat „Stocarea – hosting”, prevede:

„(1) Statele membre veghează ca atunci când un serviciu al societății informaționale constă în stocarea informațiilor furnizate de un destinatar al serviciului, furnizorul acelui serviciu să nu fie responsabil pentru informațiile stocate la cererea unui destinatar al serviciului, cu condiția ca:

(a) furnizorul să nu aibă cunoștință despre activitatea sau informația ilicită, iar în ceea ce privește acțiunile în daune, să nu aibă cunoștință de fapte sau circumstanțe din care să rezulte că activitatea sau informația este vădit ilicită

sau

(b) furnizorul, din momentul în care ia cunoștință despre acestea, acționează prompt pentru a elimina informațiile sau pentru a bloca accesul la acestea.

(2) Alineatul (1) nu se aplică atunci când destinatarul serviciului acționează sub autoritatea sau sub controlul furnizorului.

(3) Prezentul articol nu afectează posibilitatea ca o instanță judecătorească sau o autoritate administrativă să impună furnizorului de servicii, în conformitate cu cadrul legislativ din statele membre, să pună capăt unei încălcări sau să o prevină și nici nu afectează posibilitatea ca statele membre să instituie proceduri de reglementare a eliminării informațiilor sau a blocării accesului la acestea.”

5 În conformitate cu articolul 15 din Directiva 2000/31:

„(1) Statele membre nu trebuie să impună furnizorilor obligația generală de supraveghere a informațiilor pe care le transmit sau le stochează atunci când furnizează serviciile prevăzute la articolele 12, 13 și 14 și nici obligația generală de a căuta în mod activ fapte sau circumstanțe din care să rezulte că activitățile sunt ilicite.

(2) Statele membre pot institui obligația furnizorilor de servicii ale societății informaționale de a informa prompt autoritățile publice competente despre presupuse activități ilicite pe care le-ar desfășura destinatarii serviciilor lor ori despre presupuse informații ilicite pe care aceștia le-ar furniza sau obligația de a comunica autorităților competente, la cererea acestora, informații care să permită identificarea destinatarilor serviciilor cu care au încheiat un acord de stocare-hosting.”

Directiva 2001/29

6 Potrivit considerentelor (16) și (59) ale Directivei 2001/29:

„(16) [...] Prezenta directivă trebuie pusă în aplicare în paralel cu [Directiva 2000/31], dat fiind că respectiva directivă prevede un cadru armonizat de principii și dispoziții care se referă, între altele, la părți importante din prezenta directivă. Prezenta directivă nu aduce atingere dispozițiilor referitoare la răspundere din directiva în cauză.

[...]

(59) În mediul digital, în special, serviciile intermediarilor pot fi folosite din ce în ce mai mult de către terți pentru acte de contrafacere. În multe cazuri, astfel de intermediari sunt cel mai bine plasați pentru a pune capăt unor asemenea acte. În consecință, fără a aduce atingere oricăror alte sancțiuni sau căi de atac disponibile, titularii de drepturi trebuie să aibă posibilitatea de a solicita ca o ordonanță președințială să fie pronunțată împotriva unui intermediar care distribuie într-o rețea o copie contrafăcută a unei opere protejate sau a unui alt obiect protejat. Această posibilitate trebuie să fie prevăzută chiar și în cazurile în care actele întreprinse de intermediar constituie excepții în conformitate cu articolul 5. Condițiile și normele privind o astfel de ordonanță președințială trebuie să rămână de competența legislației interne a statelor membre.”

7 În temeiul articolului 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29:

„Statele membre prevăd dreptul exclusiv al autorilor de a autoriza sau de a interzice orice comunicare publică a operelor lor, prin cablu sau fără cablu, inclusiv punerea la dispoziția publicului a operelor lor, astfel încât oricine să poată avea acces la acestea din orice loc și în orice moment.”

8 Articolul 8 din această directivă prevede:

„(1) Statele membre prevăd sancțiuni și căi de atac adecvate cu privire la nerespectarea drepturilor și obligațiilor prevăzute prin prezenta directivă și adoptă toate măsurile necesare pentru a asigura aplicarea acestora. Sancțiunile astfel stabilite sunt eficiente, proporționate și disuasive.

[...]

(3) Statele membre trebuie să asigure că titularii de drepturi pot solicita ca o ordonanță președințială să fie pronunțată împotriva intermediarilor ale căror servicii sunt folosite de către terți pentru a contraface dreptul de autor sau un drept conex.”

Directiva 2004/48

- 9 Considerentul (23) al Directivei 2004/48 este redactat astfel:

„Fără a aduce atingere oricărei alte măsuri, proceduri sau mijloc de reparație existente, titularii drepturilor ar trebui să aibă posibilitatea de a solicita un ordin judecătoresc împotriva unui intermediar ale cărui servicii sunt utilizate de un terț pentru a viola dreptul de proprietate industrială a titularului. Condițiile și procedurile cu privire la un astfel de ordin judecătoresc ar trebui să rămână sub incidența dreptului intern al statelor membre. În ceea ce privește încălcarea dreptului de autor și a drepturilor conexe, un nivel ridicat de armonizare este deja prevăzut prin Directiva [2001/29]. Prin urmare, ar trebui ca prezenta directivă să nu aducă atingere articolului 8 alineatul (3) din Directiva [2001/29].”

- 10 În conformitate cu articolul 2 alineatul (3) din Directiva 2004/48:

„Prezenta directivă nu aduce atingere:

- (a) dispozițiilor comunitare care reglementează dreptul material al proprietății intelectuale, Directivei 95/46/CE, [...] și Directivei 2000/31/CE în general și articolelor 12-15 ale acestei ultime directive în special;

[...]”

- 11 Articolul 3 din Directiva 2004/48 prevede:

„(1) Statele membre prevăd măsuri, proceduri și mijloace de reparație necesare pentru a asigura respectarea drepturilor de proprietate intelectuală care intră sub incidența prezentei directive. Aceste măsuri, proceduri și mijloace de reparație trebuie să fie corecte și echitabile, nu trebuie să fie complicate în mod inutil sau costisitoare ori să presupună termene nerezonabile sau să atragă întârzieri nejustificate.

(2) Măsurile, procedurile și mijloacele de reparație trebuie să fie de asemenea eficiente, proporționale și disuasive și să fie aplicate astfel încât să se evite crearea unor obstacole în calea comerțului legal și să se ofere protecție împotriva folosirii lor abuzive.”

- 12 Articolul 11 a treia teză din Directiva 2004/48 prevede:

„Statele membre asigură de asemenea ca titularii drepturilor să poată solicita pronunțarea unui ordin judecătoresc împotriva intermediarilor ale căror servicii sunt utilizate de un terț pentru a încălca un drept de proprietate intelectuală, fără a aduce atingere articolului 8 alineatul (3) din Directiva [2001/29].”

Dreptul național

- 13 Articolul 87 alineatul 1 primul și al doilea paragraf din Legea din 30 iunie 1994 privind dreptul de autor și drepturile conexe (*Belgisch Staatsblad* din 27 iulie 1994, p. 19297), care transpune în dreptul național articolul 8 alineatul (3) din Directiva 2001/29 și articolul 11 din Directiva 2004/48, prevede:

„Președintele tribunal de première instance [Tribunalul de Primă Instanță] [...] constată existența și dispune încetarea oricărei încălcări a dreptului de autor sau a unui drept conex.

De asemenea, acesta poate emite o somație de încetare a încălcării împotriva intermediarilor ale căror servicii sunt folosite de un terț pentru a aduce atingere unui drept de autor și unui drept conex.”

- 14 Articolele 20 și 21 din Legea din 11 martie 2003 privind anumite aspecte juridice ale serviciilor societății informaționale (*Belgisch Staatsblad* din 17 martie 2003, p. 12962) transpun în dreptul național articolele 14 și 15 din Directiva 2000/31.

Acțiunea principală și întrebarea preliminară

- 15 SABAM este o societate de gestiune care reprezintă autorii, compozitorii și editorii de opere muzicale. În această calitate, ea este însărcinată, printre altele, să autorizeze utilizarea operelor lor protejate de terți.
- 16 Netlog exploatează o platformă de rețea socială online pe care fiecare persoană care se înscrie primește un spațiu personal denumit „profil” pe care acest utilizator îl poate umple el însuși și care îi este accesibil de oriunde din lume.
- 17 Această platformă, care este utilizată zilnic de zeci de milioane de persoane, are ca funcție principală crearea de comunități virtuale în cadrul cărora aceste persoane pot comunica între ele și își pot face prieteni. În cadrul profilului lor, utilizatorii pot, printre altele, să țină un jurnal, să indice hobbyurile și preferințele lor, să își arate prietenii, să afișeze fotografii personale sau să publice videoclipuri.
- 18 Cu toate acestea, SABAM a apreciat că rețeaua socială a Netlog oferă de asemenea tuturor utilizatorilor posibilitatea de a se folosi, prin intermediul profilului lor, de opere muzicale și audiovizuale din repertoriul SABAM, punând aceste opere la dispoziția publicului într-o asemenea manieră încât alți utilizatori ai rețelei să poată avea acces și aceasta fără autorizarea SABAM și fără ca Netlog să plătească vreo indemnizație corespunzătoare.
- 19 În cursul lunii februarie 2009, SABAM s-a adresat Netlog cu scopul de a încheia o convenție referitoare la plata de către Netlog a unei indemnizații în schimbul utilizării repertoriului SABAM.
- 20 Prin scrisoarea din 2 iunie 2009, SABAM a pus Netlog în întârziere cu privire la obligația de a înceta imediat și în viitor punerea neautorizată la dispoziția publicului de opere muzicale și audiovizuale din repertoriul său.
- 21 La 23 iunie 2009, SABAM a chemat în judecată Netlog în fața președintelui rechtbank van eerste aanleg te Brussel în cadrul unei acțiuni în încetare în temeiul articolului 87 alineatul 1 din Legea din 30 iunie 1994 privind dreptul de autor și drepturile conexe, solicitând, printre altele, obligarea Netlog să înceteze imediat orice punere la dispoziție ilicită a operelor muzicale sau audiovizuale din repertoriul SABAM, sub sancțiunea unei penalități de 1 000 de euro pe zi de întârziere.
- 22 În această privință, Netlog consideră că admiterea cererii SABAM ar avea drept consecință impunerea unei obligații generale de supraveghere, ceea ce este interzis prin articolul 21 alineatul 1 din Legea din 11 martie 2003 privind anumite aspecte juridice ale serviciilor societății informaționale, care transpune în dreptul național articolul 15 alineatul (1) din Directiva 2000/31.
- 23 În plus, Netlog a considerat, fără a fi contrazisă de SABAM, că succesul unei asemenea acțiuni ar putea conduce la obligarea acesteia de a institui, în privința întregii sale clientele, *in abstracto* și cu titlu preventiv, pe cheltuiala sa și fără limitare în timp, un sistem de filtrare a celei mai mari părți a informațiilor stocate pe serverele sale în scopul de a repera fișiere electronice conținând opere muzicale, cinematografice sau audiovizuale asupra cărora SABAM pretinde că deține drepturi și de a bloca apoi schimbul.
- 24 Or, instituirea unui asemenea sistem de filtrare ar avea probabil drept rezultat impunerea unei obligații de prelucrare a unor date cu caracter personal care trebuie să răspundă dispozițiilor din dreptul Uniunii privind protecția datelor cu caracter personal și secretul comunicațiilor.

- 25 În aceste condiții, rechtbank van eerste aanleg te Brussel a hotărât să suspende judecata și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Directivele 2001/29 și 2004/48 coroborate cu Directivele 95/46, 2000/31 și 2002/58 , interpretate în special din perspectiva articolelor 8 și 10 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale [semnată la Roma, la 4 noiembrie 1950], permit statelor membre să autorizeze o instanță națională, sesizată în cadrul unei proceduri de fond și numai în temeiul dispoziției legale care prevede că «[instanțele naționale] pot de asemenea emite o somație de încetare împotriva intermediarilor ale căror servicii sunt folosite de terți pentru a aduce atingere unui drept de autor sau unui drept conex», să oblige un furnizor de servicii de stocare de date să instituie, cu privire la toată clientela sa, *in abstracto* și cu titlu preventiv, pe cheltuiala sa și pentru o perioadă nelimitată, un sistem de filtrare a celei mai mari părți a informațiilor stocate pe serverele sale pentru a identifica fișierele electronice care conțin opere muzicale, cinematografice sau audiovizuale cu privire la care SABAM pretinde că deține drepturi și pentru a bloca apoi schimbul acestora?”

Cu privire la întrebarea preliminară

- 26 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă Directivele 2000/31, 2001/29, 2004/48, 95/46 și 2002/58 coroborate și interpretate în raport cu cerințele care rezultă din protecția drepturilor fundamentale aplicabile trebuie interpretate în sensul că se opun unei somații emise de o instanță națională și adresate unui furnizor de servicii de stocare de a institui un sistem de filtrare

- a informațiilor stocate pe serverele sale de utilizatorii serviciilor sale,
- care se aplică, fără deosebire, ansamblului utilizatorilor,
- cu titlu preventiv,
- pe cheltuiala sa exclusivă și
- pentru o perioadă nelimitată,

apt să identifice fișiere electronice care conțin opere muzicale, cinematografice sau audiovizuale cu privire la care solicitantul pretinde că deține drepturi de proprietate intelectuală în vederea blocării punerii la dispoziția publicului a respectivelor opere care încalcă dreptul de autor (denumit în continuare „sistemul de filtrare în litigiu”).

- 27 În această privință, este cert, în primul rând, că un administrator al unei platforme de rețea socială online, precum Netlog, stochează pe serverele sale informații furnizate de utilizatorii acestei platforme, referitoare la profilul lor, și că astfel el este un furnizor de servicii de stocare în sensul articolului 14 din Directiva 2000/31.
- 28 În continuare, trebuie să se amintească, mai întâi, că, potrivit articolului 8 alineatul (3) din Directiva 2001/29 și articolului 11 a treia teză din Directiva 2004/48, titularii unor drepturi de proprietate intelectuală pot solicita ca un ordin judecătoresc să fie pronunțat împotriva unor administratori de platforme de rețele sociale online, precum Netlog, care acționează ca intermediari în sensul dispozițiilor menționate, dat fiind faptul că serviciile lor sunt susceptibile a fi folosite de utilizatorii unor asemenea platforme pentru a aduce atingere drepturilor de proprietate intelectuală.
- 29 În plus, după cum rezultă din jurisprudența Curții, competența atribuită instanțelor naționale în conformitate cu aceste dispoziții trebuie să le permită să adreseze intermediarilor amintiți un ordin judecătoresc prin care să fie obligați să ia măsuri care contribuie nu numai la încetarea încălcărilor

aduse drepturilor de proprietate intelectuală prin intermediul serviciilor lor din domeniul societății informaționale, ci și la prevenirea unor noi încălcări (a se vedea în acest sens Hotărârea din 24 noiembrie 2011, *Scarlet Extended*, C-70/10, Rep., p. I-11959, punctul 31).

- 30 În sfârșit, din aceeași jurisprudență rezultă că modalitățile ordinelor judecătorești pe care statele membre trebuie să le reglementeze în temeiul articolului 8 alineatul (3) și al articolului 11 a treia teză, precum cele privind condițiile care trebuie îndeplinite și procedura care trebuie urmată, rămân sub incidența dreptului național (a se vedea Hotărârea *Scarlet Extended*, citată anterior, punctul 32).
- 31 Prin urmare, normele instituite de statele membre, precum și aplicarea lor de instanțele naționale trebuie să respecte limitările care decurg din Directivele 2001/29 și 2004/48, precum și din izvoarele de drept la care fac trimitere aceste directive (a se vedea Hotărârea *Scarlet Extended*, citată anterior, punctul 33).
- 32 Astfel, în conformitate cu considerentul (16) al Directivei 2001/29 și cu articolul 2 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2004/48, normele amintite nu pot aduce atingere dispozițiilor Directivei 2000/31 și în special articolelor 12-15 din aceasta (a se vedea Hotărârea *Scarlet Extended*, citată anterior, punctul 34).
- 33 În consecință, aceleași norme trebuie să respecte, printre altele, articolul 15 alineatul (1) din Directiva 2000/31, care interzice autorităților naționale să adopte măsuri care ar obliga un furnizor de servicii de stocare să efectueze o supraveghere generală a informațiilor pe care le stochează (a se vedea, prin analogie, Hotărârea *Scarlet Extended*, citată anterior, punctul 35).
- 34 În această privință, Curtea s-a pronunțat deja în sensul că o astfel de interdicție privește și măsurile naționale care ar obliga un furnizor intermediar, precum un furnizor de servicii de stocare, să procedeze la o supraveghere activă a tuturor datelor fiecăruia dintre clienții săi cu scopul de a preveni orice atingere viitoare adusă drepturilor de proprietate intelectuală. Pe de altă parte, o astfel de obligație de supraveghere generală ar fi incompatibilă cu articolul 3 din Directiva 2004/48, care arată că măsurile vizate prin această directivă trebuie să fie echitabile și proporționale și nu trebuie să fie excesiv de costisitoare (a se vedea Hotărârea *Scarlet Extended*, citată anterior, punctul 36).
- 35 În aceste condiții, trebuie să se examineze dacă somația în discuție în acțiunea principală, care ar impune furnizorului de servicii de stocare să instituie sistemul de filtrare în litigiu, l-ar obliga să efectueze, cu această ocazie, o supraveghere activă a tuturor datelor fiecăruia dintre utilizatorii serviciilor sale pentru a preveni orice atingere viitoare adusă drepturilor de proprietate intelectuală.
- 36 În această privință, este cert că instituirea acestui sistem de filtrare ar presupune:
- ca furnizorul de servicii de stocare să identifice, în primul rând, în cadrul ansamblului fișierelor stocate pe serverele sale de toți utilizatorii serviciilor sale, fișierele care sunt susceptibile să conțină opere cu privire la care titularii unor drepturi de proprietate intelectuală pretind că dețin drepturi,
 - ca el să determine, apoi, care dintre aceste fișiere au fost stocate și puse la dispoziția publicului în mod ilicit și
 - ca el să blocheze, în sfârșit, punerea la dispoziție de fișiere pe care le-a considerat ca fiind ilicite.
- 37 Astfel, o asemenea supraveghere preventivă ar impune o observare activă a fișierelor stocate de utilizatori la furnizorul de servicii de stocare în cauză și ar privi atât cvasi-totalitatea informațiilor astfel stocate, cât și ansamblul utilizatorilor serviciilor acestui furnizor (a se vedea, prin analogie, Hotărârea *Scarlet Extended*, citată anterior, punctul 39).

- 38 Având în vedere ceea ce precedă, trebuie să se constate că somația adresată furnizorului de servicii de stocare de a institui sistemul de filtrare în litigiu l-ar obliga să efectueze o supraveghere activă a tuturor datelor referitoare la ansamblul utilizatorilor serviciilor sale pentru a preveni orice atingere viitoare adusă drepturilor de proprietate intelectuală. Rezultă că o astfel de somație ar impune furnizorului de servicii de stocare o supraveghere generală pe care articolul 15 alineatul (1) din Directiva 2000/31 o interzice (a se vedea, prin analogie, Hotărârea Scarlet Extended, citată anterior, punctul 40).
- 39 Pentru a aprecia conformitatea acestei somații cu dreptul Uniunii, trebuie să se țină seama, în plus, de cerințele care rezultă din protecția drepturilor fundamentale aplicabile, precum cele menționate de instanța de trimitere.
- 40 În această privință, trebuie să se amintească că somația în discuție în acțiunea principală are ca obiectiv asigurarea protecției drepturilor de autor, care fac parte din dreptul de proprietate intelectuală, care pot fi încălcate prin natura și prin conținutul anumitor informații stocate și puse la dispoziția publicului prin intermediul serviciului oferit de furnizorul de servicii de stocare.
- 41 Protecția dreptului de proprietate intelectuală este consacrată, fără îndoială, la articolul 17 alineatul (2) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”). Totuși, nu rezultă nicidecum din cuprinsul acestei dispoziții, nici din jurisprudența Curții că un astfel de drept ar fi intangibil și că, prin urmare, protecția sa ar trebui să fie asigurată în mod absolut (Hotărârea Scarlet Extended, citată anterior, punctul 43).
- 42 Astfel, după cum rezultă din cuprinsul punctelor 62-68 din Hotărârea din 29 ianuarie 2008, Promusicae (C-275/06, Rep., p. I-271), protecția dreptului fundamental de proprietate, din care fac parte drepturile legate de proprietatea intelectuală, trebuie apreciată comparativ cu protecția celorlalte drepturi fundamentale.
- 43 Mai exact, astfel cum rezultă din cuprinsul punctului 68 din hotărârea menționată, incumbă autorităților și instanțelor naționale, în cadrul măsurilor adoptate pentru protejarea titularilor drepturilor de autor, să asigure un just echilibru între protecția acestui drept și protecția drepturilor fundamentale ale persoanelor care sunt afectate prin astfel de măsuri.
- 44 Astfel, în circumstanțe precum cele din cauza principală, autoritățile și instanțele naționale trebuie în special să asigure un just echilibru între protecția dreptului de proprietate intelectuală, de care se bucură titularii drepturilor de autor, și protecția libertății de a desfășura o activitate comercială de care beneficiază operatorii, precum furnizorii de servicii de stocare, în temeiul articolului 16 din cartă (a se vedea Hotărârea Scarlet Extended, citată anterior, punctul 46).
- 45 Or, în cauza principală, somația de a institui sistemul de filtrare în litigiu implică supravegherea, în interesul acestor titulari, a integralității sau a celei mai mari părți a informațiilor stocate la respectivul furnizor de servicii de stocare, această supraveghere fiind, în plus, nelimitată în timp, vizând orice atingere viitoare și presupunând obligația de a proteja nu numai operele existente, ci și pe cele care încă nu au fost create la momentul instituirii sistemului menționat.
- 46 Astfel, o somație de această natură ar determina o atingere gravă a libertății de a desfășura o activitate comercială a furnizorului de servicii de stocare, deoarece l-ar obliga să instituie un sistem informatic complex, costisitor, permanent și pe cheltuiala sa exclusivă, ceea ce, de altfel, ar fi contrar condițiilor prevăzute la articolul 3 alineatul (1) din Directiva 2004/48, care impune ca măsurile pentru a asigura respectarea drepturilor de proprietate intelectuală să nu fie complicate în mod inutil sau costisitoare (a se vedea, prin analogie, Hotărârea Scarlet Extended, citată anterior, punctul 48).
- 47 În aceste condiții, se impune constatarea că somația de a institui sistemul de filtrare în litigiu trebuie considerată ca nerespectând cerința de a asigura un just echilibru între, pe de o parte, protecția dreptului de proprietate intelectuală, de care se bucură titularii drepturilor de autor, și, pe de altă

parte, protecția libertății de a desfășura o activitate comercială de care beneficiază operatorii precum furnizorii de servicii de stocare (a se vedea, prin analogie, Hotărârea Scarlet Extended, citată anterior, punctul 49).

- 48 În plus, efectele somației menționate nu s-ar limita la furnizorul de servicii de stocare, sistemul de filtrare în litigiu fiind susceptibil în egală măsură să aducă atingere drepturilor fundamentale ale utilizatorilor serviciilor acestui furnizor, mai precis dreptului lor la protecția datelor cu caracter personal, precum și libertății lor de a primi și de a transmite informații, aceste drepturi fiind protejate prin articolele 8 și 11 din cartă.
- 49 Astfel, somația de a institui sistemul de filtrare în litigiu ar implica, pe de o parte, identificarea, analiza sistematică și prelucrarea informațiilor referitoare la profilurile create în cadrul rețelei sociale de utilizatorii acesteia din urmă, informațiile referitoare la aceste profiluri reprezentând date protejate cu caracter personal, deoarece permit, în principiu, identificarea utilizatorilor respectivi (a se vedea, prin analogie, Hotărârea Scarlet Extended, citată anterior, punctul 51).
- 50 Pe de altă parte, somația amintită ar risca să aducă atingere libertății de informare, din moment ce ar fi posibil ca acest sistem să nu facă în mod suficient distincția între un conținut ilicit și un conținut licit, astfel că utilizarea lui ar putea avea drept consecință blocarea comunicațiilor cu conținut licit. Astfel, nu se contestă că răspunsul la problema caracterului licit al unei transmisii depinde de asemenea de aplicarea excepțiilor legale la dreptul de autor care variază de la un stat membru la altul. În plus, anumite opere pot face parte, în anumite state membre, din domeniul public sau pot face obiectul unei publicări gratuite pe internet din partea autorilor în cauză (a se vedea, prin analogie, Hotărârea Scarlet Extended, citată anterior, punctul 52).
- 51 În consecință, trebuie să se constate că, prin adoptarea somației de obligare a furnizorului de servicii de stocare să instituie sistemul de filtrare în litigiu, instanța națională în cauză nu ar respecta cerința de a asigura un just echilibru între dreptul de proprietate intelectuală, pe de o parte, și libertatea de a desfășura o activitate comercială, dreptul la protecția datelor cu caracter personal și libertatea de a primi și de a transmite informații, pe de altă parte (a se vedea, prin analogie, Hotărârea Scarlet Extended, citată anterior, punctul 53).
- 52 Având în vedere ceea ce precedă, trebuie să se răspundă la întrebarea adresată că Directivele 2000/31, 2001/29 și 2004/48 coroborate și interpretate în raport cu cerințele care rezultă din protecția drepturilor fundamentale aplicabile trebuie interpretate în sensul că se opun unei somații adresate unui furnizor de servicii de stocare de a institui sistemul de filtrare în litigiu.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 53 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive,

Curtea (Camera a treia)

declară:

Directivele:

- 2000/31/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 8 iunie 2000 privind anumite aspecte juridice ale serviciilor societății informaționale, în special ale comerțului electronic, pe piața internă („Directiva privind comerțul electronic”);
- 2001/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională și
- 2004/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală

coroborate și interpretate în raport cu cerințele care rezultă din protecția drepturilor fundamentale aplicabile trebuie interpretate în sensul că se opun unei somații emise de o instanță națională și adresate unui furnizor de servicii de stocare de a institui sistemul de filtrare:

- a informațiilor stocate pe serverele sale de utilizatorii serviciilor sale,
- care se aplică, fără deosebire, ansamblului utilizatorilor,
- cu titlu preventiv,
- pe cheltuiala sa exclusivă și
- pentru o perioadă nelimitată,

apt să identifice fișiere electronice care conțin opere muzicale, cinematografice sau audiovizuale cu privire la care solicitantul pretinde că deține drepturi de proprietate intelectuală în vederea blocării punerii la dispoziția publicului a respectivelor opere care încalcă dreptul de autor.

Semnături